

Радош, ЕТФ - *La Sapienza* Рим, Италија

Учествовао сам на размени преко BASILEUS пројекта у трајању од једног семестра. За овај пројекат сам сазнао јер редовно примам *newsletter* сајта *Infostud.com*. Пријаву за BASILEUS је изузетно лако попунити – комплетна је у електронском формату и све што треба да урадите је да попуните своје податке и евентуално скенирате пар докумената и пошаљете на сајт. Нико ми није помагао, а није ни било потребе јер је све било прилично једноставно и праволинијски. Најтежи део је било прикупљање писма препоруке јер многи студенти, па ни ја тада, немају искуства са тим. Такође се сећам да је било неких административних проблема са Learning Agreement-ом, али се то на крају све добро завршило. Мислим да се то десило јер сам био један од првих који је ишао на размену преко BASILEUS пројекта, и да су до сада сви стекли довољно искуства и да нема тих административних нејасноћа.

Студије су се одвијале на енглеском којим добро владам, мада ни они који не сматрају да добро знају енглески не би требали да буду обесхрабрани јер ниво енглеског потребан за праћење предавања није захтеван (читај: ни професори нису савршени).

Студијски програм је био занимљив. Радило се у мањим групама него на мом матичном факултету и то ми је била најупечатљивија разлика, док су стил предавања и области које се прелазе били јако слични. Све у свему, стекао сам јединствено искуство о томе како изгледају студије на једном великом европском универзитету – са свим својим врлинама и манама, као и сличностима и разликама у односу на нас.

Мој утисак је да су испити лакши него код нас, и то ми је дошло као велико олакшање јер сам пред први испит био врло нервозан. Тешко је пасти испит, нема некоректних питања (стављених ту да би збунили или обесхрабрили студента), и све у свему влада једна коректнија и опуштенија атмосфера приликом полагања. То наравно такође значи да је

преписивање апсолутно недопустиво и строго кажњиво, а пошто сте као студент на размени у неку руку и представник своје земље, ово никако не бих препоручио.

Сам студентски живот је јако занимљив и ту ће свако наћи своје омиљено место и сам истражити. Мислим да је сам студентски живот подједнако битна ако не и битнија ставка на размени него саме студије. Рим је препун дешавања, туриста, паркова, знаменитости и студената који су као и ви дошли да проведу неколико месеци упознајући другу земљу и друге људе да једноставно врло тешко може да вам буде досадно.

Кажу да је смештај једно од најтежих питања када се ради конкретно о размени у Риму, јер је то пренасељена и прескупа урбана средина. Међутим ја са тим, можда пуком срећом, нисам имао никаквих проблема. Пронашао сам слободно место у једном стану где су такође живели страни студенти (два из Шпаније, две девојке из Енглеске и један из Белгије) преко ESN-овог форума (Erasmus Students Network) у Риму. Остали студенти из Србије који нису нашли смештај преко форума су се такође добро снашли на крају. Највећу помоћ можете добити од локалног ESN или осталих студентских удружења, осталих страних студената, као и српских студената који су или били у граду у који идете или су тренутно тамо.

Сви страни студенти су тамо да би стекли нове пријатеље, тако да нисте ви једини који тражите. Поред тога, има и доста локалних студената који желе да прошире своје видике. Знање локалног језика је велика предност уколико желите да упознате ове друге, међутим постоје и они који желе да науче српски, или енглески, уколико њим добро владате.

Позитивна искуства су многа и тешко је одабрати најбоље. На пример једно од њих је било откривање култног римског студентског и омладинског кварта San Lorenzo заједно са мојом иностраном екипом, затим заједнички одласци у најстарију продавницу сладоледа у Риму, кување специјалитета из својих земаља итд.

Најтеже ми је пало што сам на крају са многим људима морао да се опростим знајући да је мала шанса да их опет видим у животу. Међутим, то је један од саставних делова размене. Такође, ту је Facebook – са многима сам и данас у одличном контакту, а неки су ми касније и дошли у посету, као и ја њима.

Онима који брину да ће можда пропустити прилику за полагање неких испита на матичном факултету поручио бих: за 20 година се нећете сећати у ком испитном року сте положили неке испите, док ћете се размене сећати читав живот. Лоше материјално стање такође није изговор јер су стипендије довољне да вам покрију све трошкове.

Такође: немојте одустајати од пријаве због својих самопрокламованих несавршености (типа просек оцена или знање енглеског), јер ћете видети да то није битан фактор. Уосталом најгоре што може да вам се деси је да вам неко каже *не*, а и у том случају ћете бити задовољни јер ћете знати да сте покушали.

Не бојте се компликација и неизвесности јер ћете њиховим савлађивањем постати неупоредиво искуснији и самопоузданији.

Ако желиш да научиш да пливаш, вода мора бити дубља него што можеш да згазиш.

Чак и одлазак из матичне средине од неколико месеци драматично мења вашу перспективу гледања на многе ствари у животу. Разбију се многе илузије како о Србији тако и о Европи, и пронађете своју средину и своју земљу у реалном поретку ствари, а то је: нити смо најбољи, нити смо најгори.

Поред *спољашњег* ту је и *унутрашње* путовање – покажете себи да сте самостални, сналажљиви и зрели да сами у новој средини уредите живот.

Када одете на размену, врло је лако упасти у клопку и сво своје време проводити у дружењу са осталим студентима из Србије (Црне Горе, Босне, Хрватске...). То је наравно много лакше јер се лакше изражавате на матерњем језику, имате много више заједничких тема, вицева, медијских звезда итд. Покушајте да се томе одупрете и пружите шансу друговима из земаља које су далеке од ваше, јер ће вам то пријатељство отворити многе видике. Уосталом, ако сво време проведете дружећи се са домаћим студентима, чему поента ићи на размену?

